

Betlen (Bettelheim) Oszkár fiktív naplója, 1945

Közös Halmaz: 1945 - a mi történelmünk

2. kategória: 1945 – Családunk naplójából

Források:

Betlen Oszkár: Élet a halál földjén (1959)

Betlen Anna (nagymamám, Betlen O. lánya)

Eörsi Dániel (apám, Betlen O. unokája)

Készítette: Eörsi Zsuzsanna (Betlen O. dédunokája)

Betlen Oszkárrol: Dédapám 1909-ben született egy értelmiségi zsidó családba. Budapesten nőtt fel, és itt ismerkedett meg a kommunista eszméssel is. Illegális tevékenysége miatt 1939-ban tartóztatták le a német megszállást követően Csehszlovákiában, és a háború hat évét különböző koncentrációs táborokban töltötte, mint kommunista fogoly. 1945 elején Auschwitz kiürítése során szökött meg, de először újra elfogták. Kivégzésére azonban már nem került sor. Később Budapesten élt és dolgozott, a forradalom előtt a Szabad Nép szerkesztőségében, később pedig a Párttörténeti Intézet igazgatójaként. Korai haláláig (1969) kommunista maradt.

Tisztelt Betlen Elvtárs, kedves Oszkár!

Ezt a naplót szabadulásunk napján találtam a hindenburgi fogda padlóján, és a tartalma alapján rögtön rád ismertem. Akkor a sors elszakított minket egymástól, de végre, a Felszabadulás után szabadon elküldhetem neked. Ha lehet, még jobban becsüllek most, hogy látom; a legnehezebb órákban is igaz kommunista maradtál.

Elvtársi tisztelettel,

David Grynfeld

1945. 01. 21. – Lengyelország, Hindenburg, rendőrségi fogda

Mi tényleg megszöktünk! Sikerült! Hányszor próbálkoztunk az elmúlt hat évben, és hányszor dőltek dugába a terveink? Hány igaz kommunistát vesztett el a Párt a monowice-i haláltáborban? De amikor a szovjetektől rettegő nácik elkezdtek kiüríteni a tábort, és felraktak minket a vonatra mi az éjszaka közepén leugrottunk a nyitott vagonokról. Nem láttak minket a sötét és a köd miatt. Elrejtőztünk a hó alatt, amíg el nem ment mellettünk az utolsó kocsi is. Hó! Ott volt körülöttünk az a temérdek fagyott víz! Bárcsak felfaltuk volna mind, most nem lennénk ennyire szomjasak!

1945. 01. 22. - ugyanott

Megint szökni kéne. A többiek nem akarnak. Nehéz most elképzelni, hogy mennyi élni akarás volt még bennünk néhány nappal ezelőtt! Még képesek voltunk állni, sőt menni. Mentünk a fagyos éjszakában az orosz csapatok elé, hat év után végre szabadon! Elkészerítő, hogy karnyújtásnyira volt már a biztonság, amikor újra elfogott az SS. Csoda lett volna, ha négy, hozzánk hasonlóan csonttá fogyott, szökött rabnak sikerült volna megkerülni minden igazoltatást, mi mégis reménykedtünk. Most fel fognak kötni minket, mint szökevényeket. Nem olyan rossz halál az, jobb, mint az SS legények csizmája alatt kiszervenvedni... De mégis!

01. 23. - ugyanott

Mi lehet a többiekkel? A vonat már biztosan befutott...Hova is? Azt senki nem mondta, hogy hova készültünk. De az is lehet, hogy gyalog hajtják őket tovább. Az országutakat most vastagon lepi a hó, inni legalább tudnak. Csak egy túlélő legyen, aki elmondja a halottak helyett is, hogy hogyan küzdöttünk! Azt, hogy a halál földjén, szögesdrót közé zárva hogyan szerveződött, élt túl, sőt, segített másokat is túlélni a kommunista Párt. Kell, hogy legyen valaki, aki elmondja ezt a történetet!

01. 26. - u.o.

Versenyeznek. A Gestapo, a Természet, meg a Szovjetunió. Vajon ki ér el minket hamarabb? A kötél, a szomjhalál, vagy a felszabadulás. Nagy az izgalom a fináléban; hat évet éltem túl fogolyként, és már csak napok, sőt órák kérdése, hogy itt legyen a vörös hadsereg... De itt a fordulat; az utolsó pillanatban mégis meghalok? Szomjan pusztulok az új világ küszöbén? Pedig már menekülnek a németek, már itt a Vörös Hadsereg! Nemcsak nekünk hozzák a szabadságot, de az egész világnak is!

Felszabadul Lengyelország, Csehszlovákia, Magyarország, talán egész Európa! Béke lesz és jólét, amiért én is annyit küzdöttem! De jó lenne megérni még!

Ne égess el! / Nie spalaj tego! / не сжигай это! / Nespálit' to! / Don't burn it!

